

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-03-11

Diarienummer N609-1182/24

Handläggare:

Christian Arensberg

E-post: christian.arensberg@grundskola.goteborg.se

Yttrande över Internationella engelska skolans ansökan om att komplettera med åk 4 och 5

Förslag till beslut

I grundskolenämnden,

1. Grundskolenämnden översänder förvaltningens förslag till yttrande som sitt yttrande till Skolinspektionen.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning

Internationella engelska skolan (IES) har hos Skolinspektionen ansökt om att komplettera sin skolenhet i Johanneberg med årskurserna 4 och 5. IES har tidigare ansökt om en liknande komplettering men då fått avslag utifrån brister i marknadsundersökningen. Göteborgs Stad har som lägeskommun möjlighet att yttra sig över ansökan och vilka ekonomiska, organisatoriska och pedagogiska konsekvenser som etableringen kan innebära för den kommunala skolorganisationen på fem till tio års sikt.

Förvaltningen bedömer att kompletteringen med årskurserna 4 och 5 på IES Johannebergsenhet inte får någon avgörande påverkan på förvaltning ur ett ekonomiskt eller organisatoriskt perspektiv. Då IES inte ansöker om att ha ett eget fritidshem kommer eleverna i årskurserna 4-6 att erbjudas plats på kommunala skolors fritidshem. Det kan innebära att dessa fritidshem kan komma hantera kontakter med vårdnadshavare och elever och medverka i IES motivationsarbete för att eleverna ska lära sig svenska.

Som lägeskommun kan Göteborgs Stad inte ta ställning till ansökan utöver de efterfrågade perspektiven.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Internationella engelska skolan (IES) ansöker om att utöka sin Johannebergsenhet med årskurs 4 och 5. Samtidigt anger de att de endast ska ha en klass per årskurs i dessa årskurser. De elever som går på IES Johanneberg bor i andra delar av staden och endast ett fåtal i närområdet. Tidigare har skolan haft många elever från Nordost men de senaste åren har många av de familjer som flyttat till Göteborg från utlandet för att arbeta på till exempel Geely sökt plats på skolan för sina barn. Inte sällan börjar barnen på ISGR för att sedan byta skolan till IES. Förvaltningen har därför svårt att bedöma vilken ekonomisk påverkan som utökningen av antalet årskurser på skolan kommer att få för enskilda skolenheter i staden.

IES ansökan bedöms inte få någon påtaglig ekonomisk påverkan sett till grundskoleförvaltningens samlade kapacitet och ekonomiska omslutning i ett fem- eller tioårsperspektiv, dvs det perspektiv som yttrandet ska besvara.

Under de närmaste åren visar befolkningsprognosen på att antalet elever sjunker i Göteborg. Tillsammans med övriga fristående skolor i staden som startar, planerar att starta och söker tillstånd kommer dock IES:s utökning att påverka både förvaltningens och enskilda skolenheters ekonomi.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Antalet elever som flyttar till Göteborg temporärt eller för en längre tid och har engelska som modersmål eller skolspråk ökar. Förändringen av näringslivet i Göteborg med stora nyetableringar av företag som rekryterar personal på en internationell marknad och det ökade internationella utbytet inom den akademiska världen är två faktorer som ligger bakom utvecklingen. Många familjer som omfattas av detta har barn i skolåldern och efterfrågar en undervisning helt eller delvis på engelska. Idag finns det en större efterfrågan på tvåspråkig undervisningen på engelska än vad skolorna i Göteborg kan erbjuda. Genom att fler skolor erbjuder tvåspråkig undervisning underlättas situationen för elever som vill ta del av en svensk utbildning samtidigt som deras framtid mycket väl kan finnas i ett annat land än Sverige.

Bedömningen är att det ligger i en del barns bästa att elever via en tvåspråkig undervisning på engelska får en fortsättning på en tidigare skolkärrä från ett annat land och/eller får en bra förberedelse för senare studier eller arbete utomlands.

Samverkan

Information på facklig samverkansgrupp (FSG) den 15 april 2024.

Bilagor

1. Yttrande till Skolinspektionen angående Internationella engelska skolan:s ansökan om tillstånd att utöka Johannebergsenheten med två årskurser
2. Befolkningsprognos fram till 2040
3. Sammanställning av samtliga kommunala och fristående skolor
4. Karta över skolenheter i Göteborg
5. Beslutade enhetsförändringar för kommunala skolenheter 2024
6. IES:s ansökan till Skolinspektionen

Ärendet

Internationella engelska skolan (IES) har ansökt om att utöka sin Johannebergsenhet med årskurs 4 och 5 hos Skolinspektionen. Göteborgs Stad har som lägeskommun möjlighet att yttra sig om ansökan.

Stadens yttrande ska vara Skolinspektionen tillhanda senast den 26 april 2024.

Beskrivning av ärendet

IES har tidigare ansökt om att komplettera sin Johannebergsenhet med årskurserna 4 och 5. Skolinspektionen avslog då deras ansökan med motiveringen att marknadsundersökningen inte visade att intresset för skolan var tillräckligt stort och att det därför fanns en osäkerhet om utökningen av årskurser var ekonomiskt bärkraftig. Det är en motivering som under några år blivit mer vanlig och det finns fler ansökningar i Göteborg som Skolinspektionen har avslagit med samma motivering.

Intresset för att ansöka om skolplats på IES förefaller dock vara högt. Många vårdnadshavare som söker plats för sina barn till skolan har flyttat till Göteborg från andra länder och efterfrågar en undervisning på engelska. IES flyttar sin enhet i Krokslätt till Södra Änggården och ökar i samband med det kapaciteten med drygt 400 platser. IES fyllde sina skolplatser både tidigare och snabbare än de andra fristående skolor som expanderat eller startat ny skola de senaste två åren.

Området där IES Krokslättsenhet ligger expanderar och vad förvaltningen förstår har IES intentionen att finnas kvar i området. Fastigheten kan komma att byggas om till en skola för yngre elever. Utökningen av årskurserna 4 och 5 på Johannebergsenheten kan innebära att IES i ett senare skede har en F-9 verksamhet i området där Krokslättsenheten har ansvaret för de tidigare årskurserna.

Förvaltningens bedömning

Dimensionering av skolverksamhet planeras alltid med lång tidshorisont. Göteborgs Stad har sedan tillkomsten av grundskolenämnden tagit ett mer samlat grepp om planeringen och dimensioneringen av kommunal skolverksamhet i staden. Under de senaste fyra åren har prognosen för elevutvecklingen förändrats.

Tidigare har förvaltningens bedömning om nya skolansökningar varit att de enskilda skolhuvudmännens planerade kapacitet motsvarat halva den prognostiserade ökningen av elever i staden. 2024 ser befolkningsprognosen annorlunda ut. De närmaste fem åren beräknas antalet elever minska och klart understiga den expansion av platser som finns på fristående skolor.

Under 2024 startar IES Södra Änggården och Jensen Education AB har skjutit upp sin start vid Botaniska trädgården till 2025. Det finns dock en osäkerhet om Jensen kommer att starta vid Botaniska utifrån att de inte fått de bygglov de önskat. Tillsammans innebär det kapacitetsökning på cirka 900 platser. Två enskilda skolhuvudmän fick under 2023 tillstånd att starta nya skolenheter, Utbildia AB och RM Bildning AB. De har i dagsläget inga lokaler att starta i. Om de hittar lokaler kan det innebära att fristående skolors kapacitet ökar med ytterligare några hundra skolplatser.

IES anger att de ska utöka Johannebergsenheten med två årskurser och en klass per årskurs. De senaste åren har efterfrågan på tvåspråkig undervisning på engelska ökat i

Göteborg. Delvis beror det på den arbetskraftinvandring Göteborgs Stad haft där många familjer från Indien flyttat hit. Det kan innebära att vårdnadshavare som söker IES men som upplever Södra Änggården som komplicerat för barnen att ta sig till föredrar IES i Johanneberg.

Inom Business Region Göteborg har frågan om undervisning på engelska diskuterats under flera år. Bedömningen är att det saknas skolplatser för engelskspråkiga barn som flyttar till Göteborg med sin familj i samband med olika företags expansion i staden. Tillsammans med andra ansökningar från enskilda skolhuvudmän som avser att ha en liknande undervisning kommer antalet skolplatser med tvåspråkig undervisning på engelska att öka med drygt 800 platser. Detta ligger i linje med de resonemang som ligger till grund för stadens näringspolitiska program.

IES ansöker om att utöka sin Johannebergsenhet utan fritidshem. Det innebär att kommunala fritidshem behöver erbjuda eleverna fritidshemsplats. IES bedriver tvåspråkig undervisning på engelska. Erfarenheten från bland andra IES är att de under de senaste åren behövt lägga mer energi på att motivera vårdnadshavarna om behovet av att eleverna lär sig svenska. Minst 50 procent av undervisning på en tvåspråkig skola ska vara på svenska. Förvaltningen bedömer att för de elever som ansöker om fritidsplats kommer personalen att behöva bidra till IES:s motiveringsarbete gentemot vårdnadshavare samtidigt som de kommer att förväntas att hantera kontakter med vårdnadshavare och kanske även undervisning med eleverna på engelska. Detta kan försvåra det pedagogiska arbetet på de kommunala fritidshemmen och de kan behöva hantera utmaningar som kommunala fritidshem normalt inte har bemanning eller kompetens att hantera.

Skolinspektionen värderar nya skoltillstånds påverkan på den kommunala skolekonomin i ett tidsperspektiv på 5 till 10 år. Förvaltningens skrivningar i förslaget till yttrande bedöms inte påverka Skolinspektionens bedömning, en kommun ska enligt Skolinspektionens praxis kunna klara av att ställa om sin verksamhet inom en 10-årsperiod.

Förvaltningens arbete med kapacitet förutsätter god information om fristående skolors planering av kapacitetsförändringar och antagning av elever. Skolinspektionens handläggning av tillståndsprövning är inte tillräckligt informativ och etableringskontrollen ligger för sent för att fungera som underlag för kapacitetsarbetet. Förvaltningen har sedan flera år nära kontakter med de enskilda skolhuvudmän som planerar att söka eller har sökt tillstånd att starta skolenheter. Förvaltningen har som ambition att särskilt rektorer på kommunala skolor ska få tidig information om hur nystartade skolor påverkar hens planeringsförutsättningar. Även om kontakterna varit goda och informationsöverföringen från de fristående skolorna varit bra visar erfarenheten att det är svårt att förutse vilka kapacitetsjusteringar som behöver göras på de berörda skolorna.

Protokollsutdrag skickas till

Skolinspektionen

Göteborgs Stad Grundskoleförvaltningen

Maria Andersson
Förvaltningsdirektör

Helena Sjöberg
Avdelningschef Styrning och ledning